Inbreng bij behandeling begroting 2024 – 8 en 13 november 2023

<u>Voorbereiding begrotingsbehandeling</u>

De ontwerpbegroting was dit jaar weken later dan in eerdere jaren beschikbaar. De tijd van voorbereiding voor de raad was te kort. Bovendien heeft die langere voorbereidingstijd voor het college, niet tot een beter leesbare en duidelijkere begroting geleid.

Een voorbeeld van de onduidelijkheid in de begroting is het financiële kader voor de sportaccommodaties. Bij de behandeling op 12 juli 2023 zegde de wethouder toe dat er in de begroting 2024 meer duidelijk zou zijn over de bedragen die voor de plannen van clubs zouden gelden. Uit de begroting en uit de beantwoording van vragen van LGN, blijkt nog geen enkele financiële richtlijn voor de afzonderlijke plannen van de verschillende sportclubs. Er blijft zeer veel onduidelijk, terwijl de begroting inwoners en organisaties duidelijkheid zou moeten bieden over financiële kaders. Nu steken clubs veel tijd en energie in plannen waarvoor mogelijk geen geld is. Is het voorgenomen bedrag genoeg? Hoe moet dat in komende jaren? ***Graag een reactie van overige fracties.***

Uit de beantwoording van vragen (in ieder geval de vragen 12, 26, 27, 28, 30, 31, 35, 42, 59 en 69) blijkt dat er de nodige fouten, onjuistheden en onvolledigheden in de tekst van de ontwerpbegroting staan. Na de verzelfstandiging van de organisatie openbaar onderwijs, staat er zelfs een onterechte paragraaf in de begroting. Die had eruit gemoeten. Hoe moet de raad een begroting vaststellen als de tekst daarvan niet klopt?

Verder lijkt het college via de begroting alsnog de extra bijdrage van 7% voor het opvangen van de Omgevingswet voor de Regionale Uitvoeringsdienst te willen binnenhalen, terwijl de gemeenteraad die op 14 juni 2023 in de zienswijze op de ontwerpbegroting 2024 RUD nog heeft afgewezen. ***Graag een reactie van de wethouder.***

Nog een probleem is het ontbreken van een grondprijsbrief 2024. Gaat het college dan uit van de gegevens van de grondprijsbrief 2023, die waarschijnlijk niet meer actueel zijn? Is het grondbeleid niet zodanig belangrijk, dat dit voor de raad actueel inzichtelijk moet zijn?
Graag een reactie van overige fracties.

Vervolgens wil het college in het voorjaar van 2024 praten over de financiële gevolgen van het coalitieprogramma, dat grote delen van de begroting raakt. Wordt dan de begrotingsbehandeling over gedaan? ***Graag een reactie van de wethouder.***

Verder is een betere procedure en meer inhoudelijke duidelijkheid in de ontwerpbegroting van 2025 van belang. Het lijkt LGN een goed plan als de auditcommissie van de gemeenteraad (dat zijn de raadsleden die zich extra in de financiële stukken verdiepen) de gemeenteraad in de eerste helft van 2024 adviseert over een betere opzet en een betere

voorbereiding van de ontwerp-begroting. ***Graag een reactie van overige fracties.***

Een krappe personele bezetting wordt al vele jaren als excuus voor fouten gebruikt. Dat zou de gemeenteraad niet langer moeten accepteren. Het college heeft tijd genoeg gehad om prioriteiten te stellen, zodat de wel aanwezige medewerkers het werk aankunnen. Wat LGN betreft ligt de prioriteit bij een betere dienstverlening aan inwoners, inclusief uitvoering van de dorpsplannen Norg en Peize, een zorgvuldige voorbereiding van beslissingen (Grondprijsbrief) en correcte publicaties van besluiten (ter inzage leggen van bestemmingsplannen, bijv. De Tip). Hierover dient LGN een ***motie*** *in.*

Sociaal Domein
Over het toevoegen van een overschot aan de reserve sociaal domein (voor o.a. thuishulp, jeugdhulp, welzijn, inkomensondersteuning van inwoners) bevat de ontwerpbegroting verschillende teksten: er zou incidenteel sprake zijn van het gebruiken van het overschot voor tekorten op andere beleidsterreinen, maar er zou ook sprake van zijn dat het hek van de dam is. Geld voor de zorg zou niet langer geld voor de zorg blijven. Het college geeft pas bij beantwoording van de vragen van LGN de werkelijke bedoeling aan, ik citeer: "Vanaf 2024 is er geen sprake meer van een aparte begroting sociaal domein en zal er geen dotatie meer aan de reserve sociaal domein worden gedaan." Die tekst is nergens in de begroting zelf te vinden, maar die verontrust LGN zeer. Geld voor de zorg is volgens dit college niet langer geld voor de zorg. Daar kan LGN niet mee instemmen. Voor 2024 wil onze fractie bij uitzondering akkoord, gaan, de financiële nood op andere beleidsterreinen in Noordenveld is blijkbaar hoog. LGN dient daarom een ***amendement*** *in om de aparte begroting voor het sociaal domein overeind te houden.*

Op korte en langere termijn zijn er namelijk veel onzekerheden voor het sociaal domein. De kosten voor jeugdhulp bijvoorbeeld en voor opvang van vluchtelingen. Wat gaat een nieuwe regering doen? Meer aandacht voor bestaanszekerheid? Dat zou terecht zijn, maar krijgen gemeenten daarvoor dan ook meer geld? We weten het niet. Ondertussen gaan bedrijven failliet, raken mensen werkloos en zijn er nog steeds te hoge energierekeningen voor de laagste inkomens. Ook de gemeente zal daarvoor verantwoordelijkheid moeten nemen. Dus hou dat geld alsjeblieft beschikbaar voor sociaal beleid.
Verder noopt de hedendaagse bestaansonzekerheid tot gericht handelen in de gemeente Noordenveld. De energietoeslag zou veel sneller uitbetaald kunnen worden. Begin oktober was er al groen licht vanuit Den Haag, terwijl de uitbetaling pas in november is.
Verder is de prijs van een kop koffie in de bibliotheek na de verbouwing € 3,00 geworden. Dat is zeker in een gesubsidieerde instelling een niet passend bedrag voor mensen met weinig geld en brengt de sociale ontmoetingsfunctie van de bibliotheek in gevaar. Om maar even iets te noemen: in Leek betaal je in de bibliotheek 50 cent voor een kopje koffie.

Belastingen en heffingen
Het college wil de belastingen en heffingen met zo'n 3% verhogen, ook dat raakt mensen met een laag inkomen als ze net buiten de kwijtscheldingsnorm vallen. 3% stijging was het uitgangspunt bij de voorbeschouwingen in juli 2023 (perspectiefnota). Inmiddels blijkt de opbrengst van de OZB in 2023 hoger te zijn dan verwacht en geeft de ontwerpbegroting zelf aan dat rioolheffing en afvalstoffenheffing kostendekkend zijn. Waarom dan toch verhogingen?

Individuele inwoners hebben dit jaar soms al verhogingen van 20 tot 30% alleen vanwege waardestijging door bijvoorbeeld woningverkoop in de buurt. De tarieven voor 2024 zijn nu nog niet bekend, dat komt pas in december. LGN stelt voor om bij de vaststelling van de tarieven rekening te houden met de hogere OZB-opbrengst en de kostendekkendheid van rioolheffing en afvalstoffenheffing. Zeker nu de rioolheffing in 2024 verschuift van eigenaars naar gebruikers, met nog onbekende effecten, is het het beste daarnaast niet ook een verhoging door te voeren. ***Graag een reactie van overige fracties.***

<u>Verkeer</u>
In de begroting 2024 staan voor verkeersmaatregelen alleen de Zevenhuisterweg en Nieuweweg genoemd. 2024 is het laatste jaar van het huidige tienjarig gemeentelijk verkeers- en vervoersplan. De Fiets op 1 heet dat plan, naar een amendement van LGN. De fiets staat echter nog niet lang niet overal op 1 zoals we hebben kunnen lezen in de inspreekbijdrage van een inwoner van Nietap over de kruising Ceintuurbaan Noord met De Zulthe. Ook kwam er onlangs een e-mail van een inwoonster van Roderveld over de onveiligheid voor fietsers op de Hullenweg in Roden. Wat LGN betreft worden beide knelpunten in 2024 al aangepakt. Er staan nog onbenutte financiële mogelijkheden in de trimesterrapportage. Verkeersveiligheid is een onderwerp dat leeft in de samenleving. Veilige, duidelijk herkenbare fietspaden met voorrang zijn voor volwassenen en kinderen (zie ook het advies van de Kinderadviesraad) uiterst belangrijk. ***Graag een reactie van overige fracties.***

<u>Betrokkenheid van inwoners</u>.
Het is belangrijk dat het participatietraject voor het verkeer- en vervoerplan inderdaad in 2024 plaatsvindt. Vrijwel alle inwoners hebben hiermee te maken. Daarom ziet LGN graag een groots opgezet traject daarvoor. LGN dient hiertoe ***een motie*** *in.*

In de begroting staat nu ook een paragraaf participatie zoals LGN al eerder heeft voorgesteld. De daarvoor benodigde middelen staan niet vermeld, maar die zijn waarschijnlijk nog in andere posten verwerkt. Deze paragraaf is een mooi begin. Ook de klachtenafhandeling binnen de gemeente kan daarin een rol krijgen. Op die manier participeren inwoners in verbetering van de dienstverlening. Verder is een paragraaf Participatie een mooie plek voor plannen en budgetten van de Kinderadviesraad, de Adviesraad Sociaal Domein en de Adviesraad Duurzaamheid.